

CRONICÓ

ANY: 2005
ÈPOCA: II
NUM: 16

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ DE CRONISTES OFICIALS

www.cronistesdelregnevalencia.org

ACTIVITATS DE L'ASSOCIACIÓ

PAISATGES SAGRATS. EXPOSICIÓ-2005

L'excursió cultural que l'Associació de Cronistes Oficials havia d'organitzar per tal de visitar l'exposició "Paisatges Sagrats" tal com estava programada, es va realitzar el dissabte 11 de juny de 2005, a les poblacions de Peníscola, Traiguera i Sant Mateu.

Una nombrosa colla de cronistes, acompanyats de familiars i amics, ens reuniren a la porta del Palau del Marques de Dos Aigües de València per tal d'eixir cap a la població de Peníscola punt d'arribada i començament de la visita. Una passejada per la població fins arribar al castell, ens va portar seguidament a l'església parroquial de Nostra Senyora del Socors, on vam poder veure, amb la consegüent explicació, l'exposició que incloïa els apartats: Pere de Luna, el papa de Peníscola; el tresor del Papa Lluna; la Font del Castell; el mite del Papa Lluna;

la biblioteca del Papa Lluna; el Peiró de Santa Llúcia; el Papa Lluna i Sant Vicent Ferrer; Peníscola: la ciutat del Papa Lluna.

Situats de bell nou a l'autobús ens aproparem fins al Santuari de la Mare de Déu de la Font on poguem veure, dins el marc incomparable de d'aquest santuari, les diverses seccions que incloïa l'exposició: Estampes de la Verge, l'evolució d'un santuari, les imatges de Maria, el tresor del Santuari i el llit de la Mare de Déu d'Agost. Finalment ens traslladarem fins la població de Sant Mateu, on després de dinar, tenfem concertada la visita. L'exposició muntada a l'església arxiprestal va ser la més gratificant del dia tant per la qualitat de les obres exposades com pel conjunt on estava situada. Al igual que a les altres poblacions és dividida es diversos apartats: Els orfebres de Morella, Tortosa i Sant

Mateu, teixits del segle XV, la pintura als tallers de Morella i Sant Mateu segles XIV i XV, la reforma de la liturgia (1500-1630), devoció cristològica, teixits dels segles XVI al XVIII, una catedral al altre costat de la frontera, els personatges, esglésies que pareixen catedrals, la música, el tràfec d'obres artístiques i el viatge a Itàlia, la mirada costumista, la visualització del territori i la ceràmica. En eixir de l'església passarem per la Casa Abadia on poguem observar la gran tasca que a través de la Fundació la Llum de les Imatges s'està fent de recuperació i conservació del patrimoni valencià.

Després de realitzar algunes compres per la població de productes típics –quasi tots compraren cires- d'aquestes terres castellonenes, tornarem cap a València satisfets d'haver passat unes hores d'amical companyia tots junts.

UN RECORRIDO POR CASTILLA-LA MANCHA LA RUTA DEL QUIJOTE

"El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha", de cuya primera edición celebramos el IV Centenario (1605-2005), ha merecido los honores de homenajes diversos, de cuya celebración también hemos sido protagonistas los cronistas valencianos, a través de dos importantes conferencias que, debidamente anunciadas a todos los miembros de nuestro colectivo, fueron respectivamente dictadas el pasado mes de mayo por nuestro compañero de Utiel, José Martínez Ortiz, y el de Torres Torres, Juan Corbalán de Celis Durán. Como colofón del homenaje de nuestros cronistas a la singular novela cervantina, nos hallamos organizando un viaje que nos aproxime a la "Ruta del Quijote, que proyectamos

para la segunda quincena de octubre. Durante un alargado fin de semana (viernes a domingo), trataremos de visitar lugares que nuestro homenajeado "caballero andante" recorrió, incluyendo asimismo en nuestra ruta la posible visita a poblaciones tan singulares, bajo los diversos aspectos de monumentalidad, arte e historia, como son Ciudad Real, Alcázar de San Juan, Daimiel, Valdepeñas, Villanueva de los Infantes, Villarrobledo, Viso del Marqués, etc. Todo ello sin contar la singular Almagro posible sede de nuestra "andadura".

Oportunamente, y cuando tengamos esbozado el programa de dicho viaje, os lo comunicaremos con el mayor detalle.

EL BOLINCHE

IN MEMORIAM: JOSE SÁNCHEZ ADELL

José Sánchez Adell, cronista oficial de la ciutat de Castelló, va faltar el 7 d'abril de 2005. Antoni Gascó al diari Levante de Castelló en la secció "El Bolínche" va fer una semblança de la personalitat tan destacada d'aquest il·lustre castellonenc que ara reproduïm.

Esta columna que toma el donoso nombre del primitivo cenáculo en el que se conformó la Sociedad Castellonense de Cultura, está hoy singularmente triste al albergar las impresiones sobre la muerte de José Sánchez Adell. Don José Sánchez Adell, para quien esto firma.

Presidente de la Sociedad Castellonense de Cultura, Catedrático Emérito de la Universitat Jaume I, Archivero Municipal, Cronista de la Ciudad de Castelló, Académico Correspondiente de la Real Academia de la Historia, reconocido investigador... pero sobre todo maestro, compañero y amigo, que lo fue en los tres términos. Maestro en las aulas de la Escuela Normal del Magisterio, compañero en las aulas del naciente Colegio Universitario y amigo, como era su frase: «antes, ahora y siempre».

Se escriben estas líneas muy tarde, ya naciendo el día ocho de abril de 2005. El conocimiento de la muerte del ilustre investigador y querido amigo, duele mucho y muy hondo, máxime cuando las últimas noticias que uno tenía sobre su estado de salud, que no era halagüeño desde hacía unos meses, eran bastante optimistas. A la hora de redactar este texto se agolpan las vivencias, en rápida sucesión, comenzando por las más antiguas. Las clases, donde hacía gala de su talante narrativo, afable, erudito, enciclopédicamente erudito, pero con la afectiva vena local siempre a flor de piel.

Las reuniones en la planta baja del sombrío caserón de la Biblioteca Municipal de la calle Mayor, con los componentes de la generación anterior de «sabuts» de los que fue legítimo heredero. El pintor Porcar, Don Ángel Sánchez Gozalbo, Don Carlos Espresati, Don Eduardo Codina, Don Manuel Calduch, Don Casimiro Meliá, N'Enric Soler... Los compadres chistosos y la habladuría chismosa, entre traducción y traducción de documentos, en el primer piso de este local donde se guardaban los vetustos pergaminos y polvorientos protocolos del Archivo Municipal, de Castelló. Las acotaciones y las ayudas constantes en la transcripción de algún motivo paleográfico enre-

vesado, realizadas con afectuosa delicadeza y concienzudo conocimiento. Las divertidas interpretaciones a cuatro manos de dos pésimos instrumentistas sobre el piano de la casa de la cultura lindante al archivo... Los diálogos entre clases en la cafetería del seminario Mater Dei, donde se ubicó el bisoño CUC, que patentizaban la amenidad del hombre de ingenio fácil, talante abierto, cultura acrisolada y diálogo fértil.

En la evocación aparece dibujada por su lozana sonrisa, su conversación amena, su condición ecuánime, analítica y organizada. Su frase era: «vayamos por partes», para establecer un organigrama de conceptos, a fin de sistematizarlas.

Sus intervenciones ajustadas y ponderadas, con talante conciliador, en las reuniones claustrales en los momentos difíciles del final de la dictadura e inicio de la transición democrática. Las siempre cariñosas acogidas, casi familiares, en cualquier encuentro callejero... Serían tantos y tantos los recuerdos. Pero sobre todo, quisiera recordar en este momento la abnegada, silenciosa y fructífera labor de investigación que tantos libros y artículos dio a la estampa y que le granjearon entre los investigadores de la historia medieval un justo reconocimiento. Sánchez Adell continuó la labor fecunda de Mossén Betí y de Luis Revest sistematizando en su tesis doctoral, cuanto es el verdadero origen de la dudad de Castelló, libre de legendarias falsedades. Y es que la lengua la cultura y la historia de su tierra supusieron su enamorada vocación de historiador. Una vocación que se manifestó en unos escritos claros de lenguaje y vastos de información. Con Sánchez Adell, con Don José Sánchez Adell, muere toda una época del modo de hacer Historia.

Hoy aparecen nuevas generaciones de historiadores locales de elogiabile preparación y acreditadas publicaciones, pero creo que no poseen el talante personal, con barniz romántico, del hombre cuya ausencia comenzamos aflorar ahora y lloraremos más a medida que pase el tiempo.

Descanse en paz.

FELIPE GARIN ORTIZ DE TARANCO, INVESTIGADOR Y ACADÉMICO

El passat 7 de juny de 2005 va faltar a la ciutat de València Felipe Garin Ortiz de Taranco, cronista oficial de la població de Montserrat, de les múltiples ressenyes biogràfiques que es van realitzar volem destacar la publicada al diari EL PAIS on queda reflectida la personalitat d'aquest insigne valencià desaparegut.

El acadèmic, investigador y tratadista de arte Felipe Garin Ortiz de Taranco, ex presidente de la Real Academia de Bellas Artes de San Carlos de Valencia, falleció en la mañana de ayer en Valencia, a los 97 años de edad.

Su denso curriculum, sus numerosos cargos académicos, artísticos y docentes y la amplitud de sus conocimientos le convirtieron en un referente en el mundo del arte en su ciudad natal, Valencia. Su sepelio se celebrará hoy a las doce en el cementerio General de Valencia.

La desaparición de Felipe Garin Ortiz de Taranco, padre del catedrático Felipe Garin Llobart, ex director del Museo del Prado y de la Academia de España en Roma, ha suscitado una gran conmoción en el ámbito artístico valenciano, donde era una persona querida y respetada por su bondad y cordialidad, así como por su curiosidad intelectual y sus amplios conocimientos.

Felipe Garin Ortiz de Taranco nació en Valencia el 14 de febrero de 1908. Se licenció en Derecho en 1929 y posteriormente realizó la licenciatura (1934) y el doctorado (1944) en Filosofía y Letras, en la especialidad de Historia, por la Universidad Complutense de Madrid.

Promovió en 1948 la Fundación de la Institución Al-

fonso el Magnánimo y fue uno de los cuatro fundadores de la Coral Polifónica Valentina.

Catedrático jubilado de Historia del Arte de las Facultades de Geografía e Historia y de la Escuela Superior de Bellas Artes de Valencia, de donde fue director, más tarde fue decano de la Facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Valencia (1972-1973).

Perteneció a unas veinte academias nacionales y extranjeras, como la Hispanic Society de Nueva York, y fue presidente de la Real Academia de Bellas Artes de San Carlos y candidato en varias ocasiones a los Premios Príncipe de Asturias de Bellas Artes.

Tenía en su haber el Accésit del Premio Nacional de Literatura (1945); Premio Cerda Reig de Investigaciones Científicas; Premio Nacional del Colegio de Doctores de España, y la Medalla de Oro al Mérito Cultural de la Delegación en Valencia del Ministerio de Cultura (1984).

Publicó numerosos ensayos, libros y monografías sobre arte valenciano, como Aspectos de la arquitectura gótica valenciana. La Academia Valenciana de Bellas Artes, Pintores del mar, o Valencia monumental.

Ejerció además la crítica de arte en los diarios Levante y Jornada, y sus crónicas y artículos aparecieron en

ELS CRONISTES ESCRIUEN LLIBRES

En edició patrocinada pel Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials d'Alacant i el Consell de Col·legis Oficials d'Enginyers Tècnics industrials de la Comunitat Valenciana, Antoni Luis Galiano Pérez, cronista oficial d'Oriola, ha "Cofradías y otras asociaciones Moderna". L'estudi està dividit en en les fonts consultades per l'autor. cofradies tant les que tingueren un El tercer està dedicat al cofradies. En el quart fa un estudi les cofradies oriolanes. El quint seus integrants. El sisè desenvolupa que es manifesta amb l'atenció als aspectes de la vida quotidiana i actes de la vida social oriolana es el vuitè i últim es un reflex del potencial econòmic de les cofradies. Acaba aquest interessant estudi amb una amplia apèndix documental i una selecta biografia.

vist publicada la seua obra religioses en Orihuela en la Edad vuit capítols. En el primer ens situa El segon planteja una evolució de les origen gremial com les devocionals. funcionament i activitats de les del culte, devoció i espiritualitat en aborda la procedència social dels la faceta de la caritat i assistència pobres i als empresonats. Els l'actuació de les cofradies en els tracten al capítol setè; mentre que

JUNTES DE GOVERN

Sessió del 01-07-2004. Resum de l'Acta.

A l'Ateneu Mercantil, en Sessió Ordinària i presidits per el Sr. Momblanch, es reuniren els Srs.: Estarlich, Moleres, Sanchis Royo, Martí, Huguet, Griñó, Gózávez i Díez. Excusa: Doménech. Lectura de l'Acta n° 8/2004, la qual va ser aprovada per unanimitat. Llibres rebuts: "Paterna en Democracia. 25 Aniversario Ayuntamientos Democráticos" del que es Coordinador el nostre company Camilo Segura Artiaga, Cronista Oficial de Paterna Remet el propi Cronista. "Chelva. Memoria Fotográfica" Remet, el nostre company José Vicente Mares, Cronista Oficial de Chelva. El Sr. Momblanch informa de totes les gestions realitzades per els membres de esta Junta amb la finalitat de coordinar i establir els diferents actes a realitzar en la pròxima Assemblea de l'Associació. A Proposta del Sr. Momblanch, s'acorda la felicitació al Sr. Huguet per nomenament Secretari del Consell València de Cultura. S'acorda la publicació del Catàleg de Cronistes de l'Associació realitzat pel Sr. Martí.

Sessió del 21-07-2004. Resum de l'Acta.

Es celebrà a l'Ateneu Mercantil, presidits pel Sr. Momblanch. Assistents Srs.: Momblanch, Sanchis, Royo, Martí, Doménech, Huguet i Ventura. Excusen: Estarlich, Moleres, Guerrero i Griñó. Lectura de l'Acta n° 9/2004, la qual va ser aprovada per unanimitat. En esta reunió de la Junta de Govern es van tractar principalment qüestions relacionades amb la preparació de la XXV Assemblea de l'Associació. El Sr. Momblanch obri un torn de paraula en què es revisen els diferents actes i horaris de la XXV Assemblea, es tracten temes pendents respecte d'això i es detallen les tasques a realitzar. En el mes de setembre s'enviarà a tots els Cronistes de l'Associació una carta amb el programa definitiu de l'Assemblea i enquesta als Cronistes. El Sr. Momblanch informa de la conversació mantinguda amb les autoritats militars en la que es va determinar la visita cultural guiada en Capitanía General. Així també comunica: Haver enviat cartes de condol per la mort de Ramón Sempere Quiles Cronista Oficial d'Onil. Entrevista amb Martínez Ortiz per a concretar la conferència que realitzarà. Entrevista amb la Presidenta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (actes Assemblea) Entrevista amb el Cronista Oficial d'Asp, per a concretar actes a realitzar durant la segona jornada de l'Assemblea. S'acorda encarregar la realització de socarrats emmarcats commemoratius del 50 Aniversari de les Assemblees de Cronistes Oficials, a fi d'obsequiar a les diferents autoritats assistents a la mateixa i a aquells Cronistes que

troben complit 50 anys en el càrrec. Homenatge al Sr. Moleres: Invitació del Sr. Alcalde de Sollana Gaspar Sastre Cañada per a assistir als actes d'homenatge al Sr. Moleres el dia 23 de juliol: Ple Extraordinari en el Saló de Sessions de la Casa Consistorial amb motiu de la Concessió del títol de Fill Predilecte de Sollana al Cronista Oficial de la Vila Juan Moleres Ibor, seguidament s'inaugurarà el carrer que se li ha dedicat. Després de l'acte institucional l'Ajuntament ha programat un sopar d'homenatge al cronista. El Sr. Doménech informa de la situació actual de la Pàgina Web de l'Associació.

Sessió del 07-10-2004. Resum de l'Acta.

A l'Ateneu Mercantil i presidits per el Sr. Momblanch, es reuniren els Srs.: Momblanch, Moleres, Sanchis, Royo, Martí, Guerrero, Griñó. Excusen: Estarlich, Doménech, Huguet Pascual. Queda pendent la Lectura i aprovació de l'esborrany de l'Acta anterior núm. 11/2004 de 23 de setembre de 2004, que va redactar el Sr. Sanchis (ja que el Sr. Martí no va poder assistir per motiu de vacances laborals anuals el mes de setembre) a presentar en la pròxima reunió d'esta Junta de Govern. Es fa constar que l'esborrany de l'Acta núm. 10/2004 de 21 de juliol de 2004 va ser aprovada per unanimitat en la reunió del passat dia 23/09/2004. El Sr. Momblanch informa haver rebut una carta del Regidor de Cultura de l'Ajuntament d'Oriola en la que comunica el següent: "L'Excm. Ajuntament d'Oriola està preparant un homenatge a D. Pedro Deltell Yáñez, cronista oficial de la nostra ciutat entre els anys 1958 i 1996, a tal fi invitem a l'Associació que vostè presideix a participar en el mateix". A proposta del Sr. Momblanch: S'acorda que esta Associació s'adherisca a l'homenatge que l'Ajuntament d'Oriola rendirà a qui fóra cronista oficial D. Pedro Deltell Yáñez i que, a més, va participar en la gestió de govern de la nostra entitat, de la Junta de la qual va ser vocal. El Sr. Momblanch informa de l'homenatge ofert a esta Associació per part de la Reial Societat Econòmica d'Amics del País. Distints mitjans de comunicació van donar àmplia informació inclús gràfica d'este magnífic acte a què va assistir nombrós públic amb breus intervencions per part dels representants de les diferents Associacions homenatjades. El Sr. Momblanch informa haver assistit a un extens programa de ràdio (Ràdio Llum) on va tindre ocasió de parlar de temes relacionats amb els Cronistes Oficials.

Josep Martí Coronado
Vicesecretari segon i Secretari d'Actes.